

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
Комунальний заклад Львівської обласної ради
«ЛЬВІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ З ПОСИЛЕНОЮ
ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ імені ГЕРОЇВ КРУТ»
79038, м. Львів, вул. Пасічна, 68. Тел. (032) 271-81-22, (032) 271-25-27
e-mail: lgk.lviv.ua@gmail.com Код ЄДРПОУ 25556649

Н А К А З

«25» серпня 2025 року

м. Львів

№232

Про організацію роботи щодо протидії булінгу (цькуванню) в Львівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут на 2025/26 навчальний рік

Відповідно до вимог Конституції України, Конвенції ООН про права дитини, законів України «Про освіту», Законів України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 року, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 року № 2657-VIII, «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 6.06.2024 року № 3792-IX, наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», «Порядку реагування на випадки булінгу (цькування)» та «Порядку застосування заходів виховного впливу», наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 року №527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» та з метою створення в колективах ліцеїстів безпечного освітнього середовища вільного від насильства та булінгу (цькування), згуртування колективів, виховання ліцеїстів на принципах дружби, товариства, толерантності та взаємоповаги,

НАКАЗУЮ:

1. Основні зусилля щодо протидії булінгу (цькуванню) у Львівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут (далі – ліцей) ліцеї спрямувати на :

створенні безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку всіх учасників освітнього процесу;

формуванні у учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;

згуртуванні колективів, створенні сприятливого середовища для підтримки індивідуального і колективного розвитку всіх учасників освітнього процесу;

пропагуванні здорового способу життя, активного фізичного розвитку, недопущенні вживання ліцеїстами алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів та психотропних речовин.

2. З цією метою:

2.1. Затвердити «План заходів щодо запобігання та протидію булінгу в Львівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут на 2025/26 навчальний рік» (Додаток 1).

2.2. Створити постійно діючу комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) у складі:

полковника ГУСАРА Ю.В., начальника ліцею – голова комісії;

ЛЕВУСА П.М., заступника начальника ліцею з виховної роботи — заступник голови комісії;

ЗІНЕНКА Р.Г., практичного психолога – секретар комісії;

Членів комісії:

підполковника ГРИЦЕВИЧА Т.Л., заступника начальника ліцею з навчальної роботи;

РОМАНИШИНА А.М. , заступника начальника ліцею з методичного забезпечення;

ГУЦАЛЮКА С.М., педагога соціального;

підполковника СКОЧИЛЯСА С.С. – командира навчальної роти – старшого офіцера-вихователя;

підполковника ГУНЧИКА О.І. – командира навчальної роти – старшого офіцера-вихователя;

підполковника БОНДАРЕНКА О.М. – командира навчальної роти – старшого офіцера-вихователя;

представника КУЗТ «Львівський міський центр соціальних послуг і реабілітації «Джерело» САФАРОВУ Василю Романівну – завідувачку Личаківсько-Галицького відділення соціальної роботи;

представника відділу «Служби у справах дітей» Личаківського району:

САЛЬВИЦЬКОГО Романа Ігоровича – начальника відділу «Служби у справах дітей» (ДРАПАТОГО Назарія Володимировича – завідувача сектору профілактичної роботи відділу відділу «Служби у справах дітей»; ГОНЧАР Валентину Петрівну – головного спеціаліста сектору профілактичної роботи відділу «Служби у справах дітей»).

2.2.1. Затвердити «Порядок роботи комісії з розгляду випадку булінгу (цькування), права та обов'язки її членів» (Додаток 2).

2.3. У разі виявлення в ліцеї випадків булінгу (цькування) керуватися вимогами «Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу» (Додаток 3) та «Порядку подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в ліцеї» (Додаток 4).

2.4. Заступнику начальника ліцею з виховної роботи:

2.4.1. Здійснювати контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу – постійно.

2.4.2. Організувати проведення:

заходів щодо профілактики та попередження випадків булінгу (цькування) з залученням представників правоохоронних органів – щоквартально;

семінарів для ліцеїстів, вчителів та батьків, спрямованих на підвищення обізнаності про булінг (цькування) та його наслідки – щоквартально;

конкурсів присвячених темі дружби, взаємоповаги та толерантності – 1 раз на півріччя.

2.5. Заступникам начальника ліцею, головам методичних комісій, командирам навчальних рот – старшим офіцерам - вихователям:

2.5.1. Посилити контроль за недопущенням проявів булінгу під час проведення навчальних (практичних) занять та годин, вільних від занять – постійно.

2.5.2. Забезпечити зворотній зв'язок з батьками ліцеїстів. З цією метою організовувати зустрічі під час яких обговорювати актуальні питання виховання, активного їх залучення до проведення заходів – постійно.

2.5.3. Планувати та проводити заходи спрямовані на згуртування колективів, формування у ліцеїстів нетерпимості до будь-яких проявів протиправної поведінки, фізичного та психічного насильства – щомісячно.

2.6. Заступнику начальника ліцею з навчальної роботи:

2.6.1. На нараді з педагогічними працівниками довести «Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу» – до 15 грудня 2025.

2.6.2. Розглянути питання щодо ефективності роботи посадових осіб, заходів протидії булінгу (цькуванню) на педагогічній раді ліцею – грудень 2025, травень 2026.

2.6.3. Забезпечити відкритий доступ на веб-сайті ліцею до правил поведінки здобувача освіти; плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у закладі – постійно.

2.7. Командирам навчальних рот – старшим офіцерам-вихователям, вихователям взводів:

2.7.1. Із залученням практичного психолога планувати та проводити тренінгові заняття щодо запобігання та обмеження проявів агресивної поведінки – щоквартально.

2.7.2. Здійснювати систематичний соціально-педагогічний вплив на ліцеїстів, проводити цілеспрямовану індивідуально-виховну роботу, особливо з категоріями, віднесеними до групи посиленої психологічної уваги та тих, які потребують додаткового виховного впливу – постійно.

2.8. Педагогічним працівникам під час проведення уроків забезпечити недопущення порушень поведінки ліцеїстів. Негайно доповідати командирам навчальних рот – старшим офіцерам - вихователям, вихователям навчальних взводів про порушення, які мали місце під час уроків – постійно.

2.9. Практичному психологу:

2.9.1. Провести соціометрію в класах першого року навчання з метою виявлення соціально-психологічної структури підрозділів, наявних мікрогруп, лідерів та аутсайдерів, надати практичні рекомендації командирам рот – старшим офіцерам - вихователям щодо згуртування колективів – до 10 листопада 2025;

2.9.2. Планувати проведення тренінгів з ліцеїстами щодо розвитку навичок спілкування, емоційного інтелекту та вирішення конфліктів – щомісячно.

2.10. Педагогу соціальному:

2.10.1. Проводити моніторингові дослідження щодо виявлення фактів булінгу (цькування) серед ліцеїстів – щоквартально.

2.10.2. Планувати проведення профілактичних заходів щодо попередження правопорушень серед ліцеїстів (індивідуальні та групові заходи) – щомісячно.

3. Наказ довести до всього особового складу, зазначених осіб під розпис.

4. Контроль за виконання наказу покласти на заступника начальника ліцею з виховної роботи.

Начальник КЗ ЛОР «Львівський ліцей
з посиленою військово-фізичною
підготовкою імені Героїв Крут»

полковник

Юрій ГУСАР

Виконавець:

Заступник начальника ліцею з виховної роботи

Петро ЛЕВУС

Ознайомлені:

підполковник

Тарас ГРИЦЕВИЧ

підполковник

Степан СКОЧИЛАС

майор

Ігор САДЖАНИЦЯ

підполковник

Олександр БОНДАРЕНКО

Андрій РОМАНИШИН

Сергій ГУЦАЛЮК

Роман ЗІНЕНКО

Галина КУЗИК

Богданна МИКИТА

Віра МАЛЕЦЬ

Ярослав ГЕБУЗА

Андрій ДЕМКІВ

ПЛАН ЗАХОДІВ

щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Львівському ліцеї
з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут на 2025/2026
навчальний рік

№ з/п	Заходи	Терміни виконання	Відповідальний	Оцінка вимірювання
I. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу				
1.	Доведення до ліцеїстів правил поведінки в пансіоні, під час уроків, на перервах, в їдальні, в позаурочний час.	до 10 вересня	командири навчальних рот – старші офіцери - вихователі, офіцери - вихователі	
2.	Встановлення Інформаційних скриньок для повідомлень про випадки булінгу (цькування). Доведення до ліцеїстів порядку та механізмів звернень, в разі виявлення ознак боулінгу (цькування).	до 15 вересня	практичний психолог, педагог соціальний, офіцери - вихователі	
3.	Обговорення на батьківських зборах питань щодо профілактики булінгу (цькування) в колективах навчальних взводів.	до 25 лютого	командири навчальних рот – старші офіцери-вихователі	
4.	Проведення тижня протидії булінгу «Стоп булінг!» (за окремим планом)	15-20 вересня; 16-21 березня	заступник начальника ліцею з виховної роботи	
5.	Проведення тижня правових знань (за окремим планом)	09-14 лютого	заступник начальника ліцею з виховної роботи	
6.	Організація зустрічі з представниками відділу ювенальної превенції ГУ НП України	до 20 вересня; до 15 березня	заступник начальника ліцею з виховної роботи	

7.	Засідання постійно-діючої комісії з розгляду випадку булінгу (цькування).	за необхідності	голова комісії	
8.	Перевірка приміщень та території ліцею з метою виявлення місць, які потенційно можуть бути небезпечними та сприятливими для вчинення булінгу (цькування).	постійно	командири навчальних рот – старші офіцери - вихователі	
9.	Оновлення розділу про профілактику булінгу (цькування), розміщення нормативних документів на сайті ліцею.	за необхідності	педагог соціальний	
10.	Підготовка проекту наказу «Про організацію роботи щодо протидії булінгу (цькуванню) в Львівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут на 2026/27 навчальний рік»	до 20 серпня	заступник начальника ліцею з виховної роботи	
11.	Відпрацювання «Плану заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Львівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут на 2026/2027 навчальний рік».	до 20 серпня	заступник начальника ліцею з виховної роботи	

II. Моніторинг освітнього середовища ліцею

1.	Вивчення соціометричної структури колективів першокурсників з метою вивчення рівня згуртованості та неформальної структури підрозділу. (Дж. Морено) для 8-9-х класів	до 30 жовтня	практичний психолог	
----	--	--------------	---------------------	--

	для 10-х класів	до 30 листопада		
2.	Проведення анонімних опитувань ліцеїстів у всіх навчальних взводах з метою виявлення елементів булінгу у взаємовідносинах в колективах.	до 25 листопада; до 25 лютого	практичний психолог, педагог соціальний	
3.	Виявлення та моніторинг поведінки ліцеїстів, які входять до «групи посиленого психологічного впливу»; - дослідження ліцеїстів, які входять до «групи ризику» (агресивності, дезадаптованості, порушення поведінки, пасивності у навчанні); - виявлення та моніторинг ліцеїстів, які потребують особливої підтримки.	постійно щомісячно	практичний психолог, педагог соціальний, офіцери-вихователі (вихователі)	
4.	Тренінг «Що таке булінг і як його розпізнати» - для 8-9-х класів	до 15 вересня, до 15 грудня, до 15 березня	практичний психолог, педагог соціальний,	
5.	Тренінг «Емоційний вплив булінгу. Як підтримати себе і інших» - для 10-х класів	до 15 грудня	практичний психолог	
6.	Година вихователя “Як будувати стосунки з іншими” для 8 -9х класів	до 25 вересня	практичний психолог, педагог соціальний.	
7.	Заняття з елементами тренінгу «Вирішення конфлікту мирним шляхом». (11кл)	до 20 листопада	практичний психолог, педагог соціальний.	
8.	Тренінг «Стоп Булінг!» (10-11кл)	до 25 жовтня	практичний психолог, педагог соціальний.	
9.	Заняття з елементами тренінгу «Кібербулінг або агресія в Інтернеті, способи розпізнання й захист».	до 25 листопада	практичний психолог, педагог соціальний.	
10.	Зустрічі керівництва ліцею з	до 05 вересня,	заступник	

	усіма категоріями у формі вечорів запитань і відповідей	до 25 січня	начальника ліцею з з виховної роботи	
III. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації офіцерів-вихователів (вихователів) та педагогічних працівників.				
11.	На педагогічній Раді ліцею розглянути питання стану роботи посадових осіб ліцею щодо профілактики булінгу (цькування).	до 25 грудня, до 25 травня	заступник начальника ліцею з виховної роботи	
12.	Нарада з педагогічними працівниками питань профілактики булінгу (цькування).	до 20 вересня	заступник начальника ліцею з виховної роботи	
13.	Підготовка методичних рекомендацій для педагогів з розпізнавання ознак булінгу в середовищі ліцеїстів.	до 20 жовтня	педагог соціальний	
14.	Нарада педагогічного колективу «Про створення в ліцеї безпечного освітнього середовища. Порядок реагування на випадки булінгу та застосування заходів виховного впливу»	до 25 листопада	заступник начальника ліцею з виховної роботи	
15.	Заняття з офіцерами-вихователями (вихователями): обговорення практичних кроків застосування заходів виховного впливу на випадки булінгу в навчальному підрозділі відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.19р №1646 "Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти".	до 25 листопада.	практичний психолог	
16.	Співбесіда з офіцерами-вихователями та класними керівниками за результатами	за підсумками проведених психологічних	заступник начальника ліцею з	

	діагностики навчальних взводів.	діагностичних досліджень в навчальних взводах	виховної роботи, практичний психолог, педагог соціальний	
--	------------------------------------	--	---	--

Заступник начальника ліцею з виховної роботи
Петро ЛЕВУС

**Порядок
роботи комісії з розгляду випадку булінгу (цькування),
права та обов'язки її членів.**

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в ліцеї; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у навчальному взводі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:
законності;
верховенства права;
поваги та дотримання прав і свобод людини;
неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
відкритості та прозорості;
конфіденційності та захисту персональних даних;
невідкладного реагування;
комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

3. Завдання комісії:

збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;

розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

3.1. У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;

визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у навчальному взводі(роті), де стався випадок булінгу (цькування);

моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

надання рекомендацій для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;

надання рекомендацій для батьків або інших законних представників неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

5. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

6. Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

8. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії.

9. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

9.1. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;

ставити питання по суті розгляду;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

10. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

11. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в ліцеї та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником ліцею.

12. Склад комісії затверджується наказом начальника ліцею.

Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

12.1. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог ліцею, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

12.2. Головою комісії є керівник закладу освіти.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

12.3. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

12.4. Член комісії має право:

ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

висловлювати окрему думку усно або письмово;

вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

12.5. Член комісії зобов'язаний:

особисто брати участь у роботі комісії;

не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

брати участь у голосуванні.

Заступник начальника ліцею з виховної роботи

Петро ЛЕВУС

ПОРЯДОК **реагування на випадки булінгу (цькування)**

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) у Львівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут (далі – ліцей).

2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу у ліцеї, є:

замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

неврівноважена поведінка;

агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;

різка зміна звичної для дитини поведінки;

уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;

відлюдкуватість, уникнення спілкування;

ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;

знижена самооцінка, наявність почуття провини;

поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;

демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;

схильність до пропуску навчальних занять;

відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;

депресивні стани;

аутоагресія (самоушкодження);

суїцидальні прояви;
явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
намагання приховати травми та обставини їх отримання;
скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

4. До булінгу (цькування) в ліцеї належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні ліцею та на прилеглий території (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами ліцею під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи ліцею, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою начальника ліцею, в тому числі дорогою до (із) ліцею.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;

будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;

інші правопорушення насильницького характеру.

5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в ліцеї (далі - суб'єкти реагування) є:

служба освітнього омбудсмена;

служби у справах дітей;

центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

органи місцевого самоврядування;

начальник та інші працівники ліцею;

територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в ліцеї діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Порядком.

6. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ліцеї згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ліцеї, затвердженим начальником ліцею.

7. Педагогічні та інші працівники ліцею у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;

за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;

повідомити начальника ліцею та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

Заступник начальника ліцею з виховної роботи

Петро ЛЕВУС

**Порядок подання заяв або повідомлень
про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти**

1. Учасники освітнього процесу повинні повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, начальника ліцею або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в ліцеї.

У ліцеї заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає начальник ліцею.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2. Начальник ліцею у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;

повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

Заступник начальника ліцею з виховної роботи

Петро ЛЕВУС